٣٠/٤/٢٠١٥ ٢٩٩٠

بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

پاڵپشت بە حوکمی بڕگەی (١) لە ماددەی (٥٦)ی یاسای ژمارە (١)ی ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو و، بە گوێرەی ئەوەی ئەنجومەنی وەزیران خستییە ڕوو، پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٦)ی ڕۆژی ٢٠١٥/٤/١ بڕیاری دەرکردنی ئەم یاسایەی دا:

یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠١٥

یاسای سندوقی کوردستان بۆ داهاتە نەوتی و گازییەکان

بەشی یەکەم

پێناسەکان

ماددەی (١):

یەکەم: مەبەستی ئەم یاسایە لەم دەستەواژە و زاراوانەی خوارەوە، ماناکانی بەرامبەریانە:

١ـ هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

٢ـ پەرلەمان: پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق.

٣ـ ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم.

٤ـ وەزارەت: وەزارەتی سامانە سروشتییەکانی هەرێم.

٥ـ یاسای نەوت و گاز: یاسای نەوت و گازی هەرێمی کوردستان ـ عێراق ژمارە (٢٢)ی ساڵی ٢٠٠٧.

٦ـ ئەنجومەن: ئەنجومەنی هەرێمی کاروباری نەوت و گاز لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق، کە بەپێی ماددەی (چوارەم)ی یاسای نەوت و گاز پێکهێنراوە.

٧ـ سندوق: سندوقی کوردستان بۆ داهاتە نەوتی و گازییەکان لە هەرێمدا کە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە دامەزراوە.

٨ـ دەستە: دەستەی بەڕێوەبردنی سندوقی کوردستان بۆ داهاتە نەوتی و گازییەکان لە هەرێمدا.

دووەم: پێناسەکانی هاتوو لە ماددەی (یەکەم) لە یاسای نەوت و گاز کە پەیوەستن بەم یاسایە بەرکار دەبن، ئەگەر ناکۆك نەبن لەگەڵ حوکمەکانیدا.

بەشی دووەم
چوارچێوەی پیادەکردنی یاسا

ماددەی (٢):

حوکمەکانی ئەم یاسایە پیادە دەکرێن لەسەر:

یەکەم: داهاتی دارایی بە دەستهاتووی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ بەگوێرەی حوکمەکانی یاسای نەوت و گاز و یاسای دیاری کردن و وەرگرتنی شایستە داراییەکانی هەرێمی کوردستان - عێراق لە داهاتە ئیتیحادییەکان ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠١٣ی پەیوەست بە نەوت و گاز و بەرهەمەکانی و، بەپێی ئەوەی لە ماددەی (هەشتەم)ی ئەم یاسایەدا هاتووە و، هەر پرۆسەیەکی نەوتی و گازی کە ئەنجومەن بڕیاری لەسەر بدات.

دووەم: داهاتی دارایی هاتوو لە حکومەتی ئیتیحادی کە راستەوخۆ پەیوەستە بە نەوت و گاز و بەرهەمەکانی جگە لە پشکی هەرێم لە بودجەی گشتی ئیتیحادیدا.

بەشی سێیەم
پێکهێنانی سندوق و دەستەی بەڕێوەبردنی

ماددەی (٣):

پاڵپشت بە حوکمی ماددەی (پازدەیەم) لە یاسای نەوت و گاز، سندوقێك بە ناوی (سندوقی کوردستان بۆ داهاتە نەوتی و گازییەکان لە هەرێم) دادەمەزرێت و، کەسایەتی مەعنەوی و سەربەخۆیی دارایی و کارگێڕیی هەیە و، لە ڕووی ڕێکخستنەوە سەر بە ئەنجومەنی وەزیران دەبێت.

ماددەی (٤):

یەکەم: دەستەیەك بەناوی (دەستەی بەڕێوەبردنی سندوقی کوردستان بۆ داهاتە نەوتی و گازییەکان) پێکدێت و بەڕێوەبردنی سندوق لە ئەستۆ دەگرێت و مافی هەیە سەرجەم رەفتارکارییە یاساییەکان بۆ مەبەستەکانی ئەم یاسایە ئەنجام بدات و، سەرۆکەکەی نوێنەرایەتی سندوق دەکات لە بەردەم پەرلەمان و دادگا و سەرجەم لایەنەکانی دیکە.

دووەم: دەستە پێك دێت لە:

١- سەرۆکی دەستە بە پلەی وەزیر.

٢- جێگری سەرۆکی دەستە بە پلەی بریکاری وەزارەت.

٣- بەڕێوەبەری گشتی سندوق .

٤- نوێنەری وەزارەت کە شارەزایی هەبێت لە بواری نەوت و گاز و، پلەی وەزیفی لە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت (ئەندام).

٥- نوێنەری وەزارەتی دارایی و ئابووری کە شارەزایی هەبێت لە بواری دارایی و ئابووری و، پلەی وەزیفی لە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت (ئەندام).

٦- پسپۆڕێکی ئابووری و دارایی (ئەندام).

٧- پسپۆڕێکی یاسایی (ئەندام).

ماددەی (٥):

یەکەم: پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم، لە ماوەی (٩٠) نەوەد ڕۆژ لە ڕێکەوتی بەرکاربوونی ئەم یاسایەدا هەماهەنگی بکات لەگەڵ ئەنجومەن بۆ پێشکەشکردنی کاندیدی لێهاتوو بۆ هەر یەك لەو پۆستانەی کە لە برگەی (دووەم)ی ماددەی (چوارەم)ی ئەم یاسایەدا هاتووە.

دووەم:

١- ئەندامانی دەستە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پاش پەسند کردنیان بە زۆرینەی ڕەهای ئەندامانی پەرلەمان بۆ ماوەیەك کە زیاتر نەبێت لە (٤) چوار ساڵ دادەمەزرێن و، شیاون بۆ یەکجار نوێکردنەوە بەهەمان ڕێکارە باسکراوەکان و، ئەوانەی ئەو وەزیفانەیان پڕ کردۆتەوە پاش تەواو بوونی ماوەی دیاری کراو دەگەڕێندرێنەوە سەر کارەکانی پێشوویان بەر لە ئەستۆ گرتنی ئەم وەزیفانە.

٢- سەرۆکی دەستە لەبەردەم پەرلەماندا ئەم سوێندە دەخوات:

(بەخودای مەزن سوێند دەخۆم کە بە دڵسۆزییەوە پارێزگاری لە یەکێتی گەل و سامان و خاکی کوردستانی عێراق بکەم و پابەند بم بە یاسا).

سێیەم: مەرجە لە دامەزراندنی هەر یەك لە سەرۆك و جێگرەکەی و بەڕێوەبەری گشتی سندوق و ئەندامانی دەستە، جگە لە نوێنەرانی هەردوو وەزارەتی سامانە سروشتییەکان و وەزارەتی دارایی و ئابووری سەرباری بوونی مەرجە گشتییەکانی دامەزراندن لە وەزیفەی گشتییدا، بەلای کەم هەڵگری بڕوانامەی زانکۆیی بەرایی بن لە بواری پسپۆڕی دەستە و خاوەن شارەزایی بن لە بواری پسپۆڕی دەستە بۆ ماوەیەك کەمتر نەبێت لە (١٠) دە ساڵ بەنیسبەت سەرۆك و (٧) حەوت ساڵ بەنیسبەت جێگری سەرۆك و بەڕێوەبەری گشتی سندوق و ئەندامەکان.

چوارەم: ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە کەسانێك لەوانەی خاوەن شارەزایی و پسپۆڕیین لەسەر پێشنیاری ئەنجومەن بەسیفەتی ڕاوێژکاریی دابمەزرێنێت و ماف و پابەندییەکانیان و ژمارەیان بەپێی گرێبەست و بەگوێرەی پێڕەوی ناوخۆی دەستە، کە ئەنجومەنی وەزیران پەسندی دەکات، دیاری دەکرێن.

ماددەی (٦):

بەستنی کۆبوونەوەی دەستە بە ئامادەبوونی (٣/٢) دوو لەسەر سێی ئەندامەکانی دەبێت و بڕیارەکانی بە زۆرینەی ڕەهای ئەندامەکان دەردەکرێن.

ماددەی (٧):

دەستە ئەمانەی خوارەوە لە ئەستۆ دەگرێت:

یەکەم: تۆمارکردن و دۆکیومێنتکردنی سەرجەمی داهاتەکانی نەوت و گازی هەرێم، کە بە گوێرەی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەستدەکەون لە سندوقدا، هەروەها بەڕێوەبردن و مسۆگەرکردنی گواستنەوەیان بۆ ژمێرەی وەزارەتی دارایی و ئابووری، پاش ئەوەی بەپێی ماددەی (١٢)دوازدەمی ئەم یاسایە لەسەر پێشنیاری دەستە و بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران و پەسەندکردنی پەرلەمان، تەرخان دەکرێن.

دووەم: وردبینیکردنی جولەی گشت داهاتەکانی نەوت و گازی هەرێم لە سندوقدا بەپێی چاودێری نێوخۆیی، لەگەڵ دەرکردنی راپۆرتی مانگانە لە بارەیانەوە.

سێیەم: ساڵانە ئاشکراکردنی گشت ئەو داتایانەی تایبەتن بە ژمێرە و چالاکیەکانی سندوق دەربارەی سپاردن و راکێشان و وردبینی کردنیان بە بەکارهێنانی کۆمپانیای ژمێریاریی جیهانیی لێهاتوو متمانە پێکراو، دواتر بەرزکردنەوەی راپۆرتی ناوبەناو بۆ ئەنجومەنی وەزیران کەوا چالاکی و راپۆرتی کۆمپانیاکانی ژمێریاریی جیهانی پووخت دەکاتەوە لەگەڵ دەرخستنی راوبۆچوونی خۆی لەسەر ئەم راپۆرتانە.

چوارەم: مسۆگەرکردنی شەفافیەت و درکاندن لە پرۆسە داراییەکان لە کاتی ئەنجامدانی رێکار و پرۆسەکانی ژمێرکاری بە گوێرەی ستاندەری ژمێریاریی پەیڕەوکراوی جیهانی و ئاستی پیادەکردنیان لەسەر گشت ژمێرەکانی سندوق کە لەم یاسایەدا باسکراون.

پێنجەم: پێویستە لەسەر دەستە راپۆرتەکانی خۆی بە شێوەی مانگانە و ساڵانەی بداتە پەرلەمان و، بۆ رای گشتی ئاشکرایان بکات.